

ПРОФ. ДР МИЛОШ ИЛИЋ
(1924-2016)

Проф. др Милош Илић све до пензионисања био је професор на Филолошком факултету у Београду. Рођен је у Јагодини 11. маја 1924. године. Основну школу, као и средњу школу завршио је у Јагодини 1943. године. За време окупације није радио. У периоду од 1948. до 1949. био је на одслужењу војног рока у Школи резервних морнаричких официра при Војно-поморској академији у Дивуљама (Сплит). Студије филозофије на Филозофском факултету у Београду завршио је 1953. године.

После дипломирања радио је као професор филозофије у гимназији „Светозар Марковић“ у родном месту, тада Светозареву. Године 1958. године бива изабран за асистента у Одељењу за социологију Института друштвених наука у Београду. У јуну 1961. године одбранио је докторску дисертацију под насловом *Лојичке основе теорије веровајноће* на Филозофском факултету Универзитета у Љубљани. У марту 1962. изабран је за научног сарадника при Институту друштвених наука у Београду, на радном месту самосталног истраживача у Одељењу за социологију. Руководио је научно-истраживачким пројектом „Социјална структура и покретљивост радничке класе Југославије“. Као објављена публикација рад је позитивно оцењен у социолошким часописима у Западној Немачкој, Пољској као и у ревији социјалних наука при УНЕСКО-у.

Године 1962. изабран је за хонорарног доцента за предмет „Основи науке о друштву“ на Филолошком факултету у Београду, а већ 1964. у звање сталног ванредног професора. После реизбора 1969. М. Илић је изабран за редовног професора 1971. године.

Још као студент сарађивао је у београдском „Студенту“. Био је један од оснивача и главни уредник часописа за књижевност и умет-

ност студената Филозофског факултета „Видици“ у Београду. М. Илић је један од покретача и првих чланова редакције новооснованог стручног часописа „Социологија“, органа Југословенског удружења за социологију, социјалну психологију и антропологију. Члан редакције био је од 1959. до 1961. године. У периоду од 1963. до 1965. године био је члан редакције часописа „Културни живот“, који издаје Културно-просветно веће Југославије; у том часопису је одређен за уредника проблемског блока из социологије културе и уметности. Од 1965–1966. године је председник Српског социолошког друштва и члан управе Југословенског удружења за социологију. Председник Српског филмолошког друштва био је у току 1967. и 1968. године, а члан жирија за доделу Октобарске награде на научни рад из области друштвених наука у Београду је 1969 и 1970. године. Био је и председник жирија Радио-Телевизије Београд за доделу награде из области научног истраживања масовних комуникација и информација (1970). Од 1970. године, у два мандата, члан је редакцијског савета „Књижевних новина”.

Академске 1961. и 1962. године, као наставник по позиву, држао је предавања из предмета Методологија друштвених наука на Филозофском факултету у Љубљани. Током наставног рада на Филолошком факултету у Београду, држао је већи број стручних и научних предавања из своје области на Коларчевом народном универзитету у Београду. На Трећем програму Радио Београда држао је више предавања из социологије културе и уметности, а део тих предавања публикован је у истоименом часопису, „Трећем програму“.

Учесник је IV Међународног конгреса социолога у Милану и Стреси 1964. Године 1959. био је на студијском боравку у Паризу код проф. Жоржа Фридмана и проф. Алена Туреа. Учествовао је 1960. и 1961. године на „Француско-југословесним социолошким данима“ у Београду, Ниору и Брислу, затим у Паризу. Августа и септембра 1961. учествовао је на међународном семинару „Наука и будућност“ у Алтбаху у Аустрији, а у септембру 1966. године учествује на VI међународном конгресу социолога у Евиану, у Француској. Маја 1970. године био је на студијском боравку у Лондону и Паризу. На семинарима са колегама из струке излагао је резултате својих истраживања о научној и уметничкој креативности. Поред наведених активности, посебно, у уређивачким пословима, био је сарадник многих часописа, научних и стручних публикација.

Проф. др Милош Илић био је веома активан у раду самога Филолошког факултета, чиме је заслужио признање колектива и био биран за декана Филолошког факултета за период 1972–1974. године. Укратко, био је веома заслужан за даљи развој ове високошколске образовне и научне институције. На крају, био је члан матичне комисије за формирање Филозофског факултета Универзитета у Нишу, који је отворен 1971. године.

Милош Илић је учинио леп гест према гимназији у Јагодини где је био гимназијски професор. Наиме, основао је легат у тој школи, поклонивши личну библиотеку са преко пет стотина књига.

Научни и истраживачки рад, просветни и педагошки, проф. др Милоша Илића је изузетан. Објавио је неколико запажених књига, од којих неке имају карактер пионирског подухвата. Најпре, о његовим научним и стручним радовима.

Објавио је следеће књиге: *Логичке основе теорије вероватноће. Београд, Институт друштвених наука*, 1962; *Социологија културе и уметности. Београд, Институт друштвених наука, Београд*, 1966 (девет издања 1966–1991); *Теорија и филозофија стваралаштва. Градина, Ниш*, 1979; *Културе – есеји из културе и уметности, Београд, „Вук Караџић“, 1974* (пет издања 1974–1989); *Научно истраживање – Општа методологија. Београд, Филолошки факултет*, 1994, 1996; *Социологија културе*. Уџбеник, за трећи разред усмереног образовања за струку делатности у области културе и јавног информисања. Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, 1979.

Поред овога, проф. Милош Илић је објавио велики број радова у стручним часописима, зборницима, публикацијама, пре свега из социологије културе и социологије уметности, теорије стваралаштва, као и методологије. Написао је неколико запажених предговора за књиге из социологије уметности и културе.

Да би се разумео социјални и идеолошки контекст у којем се појавила његова значајна књига *Социологија културе и уметности* (1966), треба знати да у Југославији све до 1959. године није званично постојала научна дисциплина под именом „социологија“, а да и не говоримо о постојању катедре за „социологију“. Милош Илић је био један од покретача часописа „Социологија“ 1959. године и члан његове прве редакције. Када је основано Српско социолошко друштво

био је његов председник од 1965. до 1966. године, а уједно и члан Југословенског удружења за социологију. Године 1959. формира се и одељење за социологију на Филозофском факултету. Велики је значај професора др Милоша Илића за даљње развијање дисциплине посебне социологије унутар опште социологије. Најпре због чињенице што је у бившој Југославији, средином шездесетих година прошлога века, Милош Илић први засновао наставни предмет *Социологија културе и уметности*, а затим, после трогодишњег курса из тога предмета, који је држао студентима Филолошког факултета у Београду, успео је да напише и објави 1966. године обимну студију под истим именом, *Социологију културе и уметности*. Била је то прворазредна новост у нашим друштвеним наукама тога времена. Његова књига је доживела десетак издања. Једном речју, проф. др Милош Илић је био иницијатор и први наш теоретичар заслужан за научно утемељење једне посебне социологије, *социологије културе и уметности*.

Рад професора Илића је био вишеструко научно подстицајан. Фундирање посебног наставног предмета: *социологије културе и уметности* на факултету филолошких наука, покренуло је сличне иницијативе на Универзитету у Београду, а и на ширем образовном простору. На бројним факултетима у земљи почеле су се образовати тзв. „посебне“ социологије: *социологија медицине, социологија рада, социологија језика, социологија права* и сл. Био је то видљиви напредак у развоју друштвених наука које су се почеле радикално релаксирати од догматских предмета попут дијалектичког или историјског материјализма.

Наставни предмет под именом *Социологија културе и уметности* изводио се на Филолошком факултету до почетка деведесетих година, када је под новим именом *Културологија* наставио свој даљи живот. Професор Милош Илић је истовремено био и утемељивач *Семинара за друштвене науке* на факултету. Овај *Семинар* се све више разграновао формирањем нових наставних предмета: филозофије, естетике, психологије и комунологије, настављајући узлазном линијом.

У свему томе, допринос проф. Милоша Илића, у научном и стручном смислу, једнако као и у организационом погледу, од изузетног је значаја за саму науку али и за Филолошки факултет у целини.